

NOKUTs tilsynsrapporter

Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen

Studieforbundet AOF Norge

September 2016

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved fagskolene. Dette gjør vi blant annet ved å godkjenne nye fagskoletilbud. Fagskoleutdanning er en yrkesrettet utdanning på et halvt til to år, som bygger på videregående skole eller tilsvarende realkompetanse. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT. Alle fagskoletilbud må tilfredsstillе nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Tilbyder/Utdanningssted:	Studieforbundet AOF Norge
Utdanningstilbudets navn:	Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen
Nivå/fagskolepoeng:	60
Undervisningsform:	Stedbasert
Sakkyndige:	Målfrid Bleka og Tina Søyland
Dato for vedtak:	05.09.2016
NOKUTs saksnummer	16/00314

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av et utdanningstilbud. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering, for å avklare om forutsetningene er til stede for videre behandling jevnfør fagskoletilsynsforskriften § 3-1. I den innledende vurderingen ser NOKUT blant annet på om styringsordning og reglement er tilpasset utdanningstilbudet og om tilbyder har et tilfredsstillende system for kvalitetssikring.

Søknader som tilfredsstillende forutsetningene for behandling blir videre vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot de faglige kravene i fagskoletilsynsforskriften §§ 3-2 – 3-8.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Målfrid Bleka, rådgiver på Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring
- Tina Søyland, pedagog

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et utkast til tilsynsrapport (kapittel 3 i denne rapporten) til tilbyder for kommentarer. Tilbydere kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer tilbakemeldingen fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak.

I denne rapporten er alle vurderingene som danner grunnlag for godkjenningen samlet. Tilbyder plikter å gjennomføre utdanningstilbudet slik det fremgår av denne rapporten og søknaden som ligger til grunn. Studenter kan lese rapporten for å få inntrykk av hvilken utdanningskvalitet de kan forvente. Yrkeslivet og andre samfunnsgrupper kan også orientere seg om den sluttkompetansen studentene sitter igjen med, og innholdet i utdanningen.

NOKUT, 5. september 2016

Øystein Lund
tilsynsdirektør

Innhold

1	Informasjon om søkeren	1
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanningen	1
2	Innledende vurdering	2
2.1	Oppsummering	2
3	Sakkyndig vurdering av utdanningen	2
3.1	Oppsummering	2
3.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	3
3.3	Læringsutbytte (§ 3-2)	8
3.4	Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3).....	11
3.5	Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4).....	16
3.6	Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	18
3.7	Eksamen og sensur (§ 3-6)	24
3.8	Infrastruktur (§ 3-7)	26
3.9	Konklusjon etter sakkyndig vurdering	27
4	Tilsvarsrunde	29
4.1	Søkerens tilbakemelding.....	29
4.2	Sakkyndig tilleggsvurdering.....	31
4.3	Endelig konklusjon fra sakkyndig komité	34
5	Vedtak	35
6	Dokumentasjon	35

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningen

Studieforbundet AOF Norge søkte NOKUT til søknadsfristen 1. mars 2016 om godkjenning av *arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen* som fagskoleutdanning.

Utdanningen er på 60 fagskolepoeng som gis på deltid over to år. Undervisningen vil gis i Oslo, Skien og Larvik, og det er søkt godkjenning for inntil 20 studenter.

Studieforbundet AOF Norge overtok 1. oktober 2015 AOF Telemark og Vestfold, herunder fagskolen og godkjente utdanninger og studiesteder.

Søker har 13 godkjente fagskoleutdanninger:

- Eldreomsorg med vekt på mennesker med aldersdemens
- Helse, aldring og aktiv omsorg
- Kreftomsorg og lindrende pleie
- Kroniske sykdommer hos voksne og eldre
- Miljøarbeid rettet mot mennesker med funksjonsnedsettelse/utviklingshemming
- Omsorg for mennesker med nevrologiske lidelser
- Ernæring i pleie- og omsorgstjenester
- Helse, miljø og sikkerhet
- Barn med særskilte behov
- Helsefremmende arbeid i oppvekstsektoren
- Psykisk helsearbeid og rusarbeid
- Ernæring i barnehage, skole og SFO
- Kontor-, salg- og serviceledelse

NOKUT har gjennomgått søkers hjemmesider, www.aof.no. Tilbyder gir ikke informasjon om utdanningen som de har søkt godkjenning for på hjemmesidene. Hjemmesidene inneholder ikke informasjon som kan føre til misforståelse om bruk av fagskolebegrepet.

2 Innledende vurdering

2.1 Oppsummering

Studieforbundet AOF Norge fikk vurdert grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1) 30. januar 2014, jf. NOKUTs sak 13/678. Tilbyder ble fra 1. oktober 2015 tilbyder av fagskoleutdanningene ved AOF Telemark og Vestfold. Tilbyders system for kvalitetssikring, styringsordning, studentenes rettigheter, reglement, vitnemål og klageinstans er vurdert som tilfredsstillende i forbindelse med søknad om godkjenning av fagskoleutdanningen demensomsorg våren 2016, jf. saksnr.: 16/312. De grunnleggende forutsetningene er derfor ikke vurdert med denne søknaden.

Fagskoleutdanningens omfang og arbeidstimer tilfredsstillende kravene i fagskoleforskriften og fagskoletilsynsforskriften. Tilbyders samarbeid og praksisavtaler ansees som tilfredsstillende nok til at søknaden går videre til sakkyndig vurdering. Disse kravene vurderes også av sakkyndige.

3 Sakkyndig vurdering av utdanningen

Teksten i dette kapittelet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer “vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

3.1 Oppsummering

Dette er en søknad der mange faktorer er på plass med tanke på å tilby den aktuelle utdanningen.

Når det gjelder **de grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning** mener vi at tilbyder har etablert et godt samarbeid med yrkesfeltet. Ellers mener vi det er viktig at tilbyder sikrer det barnehagefaglige fokuset og det fagspesifikke fokuset rettet mot språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i studiet, både når det gjelder opptak, beregning av fagskolepoeng og arbeidsmengde, og litteraturvalg.

Læringsutbyttebeskrivelsene må videreutvikles, slik at de også sikrer det barnehagefaglige fokuset og det fagspesifikke fokuset rettet mot språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i studiet. Dette vil bidra til å sikre kvaliteten i **utdannings innhold og emner**.

Utdanningens navn er dekkende for studiet. Kravene til studieplanen er også oppfylt på en tilfredsstillende måte. Det samme gjelder studiets **undervisningsformer og læringsaktiviteter** (når læringsutbyttebeskrivelsene av praksis er endret), inkludert veiledning og oppfølging.

Fagmiljøets tilknytning til utdanningen er også stort sett ivarett ved undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse, inkludert den fagansvarlige, forutsatt at tilbyder ansetter noen med barnehagefaglig kompetanse før de starter utdanningen ved studiested Skien og Larvik.

Når det gjelder praksisveiledere må tilbyder avgrense de formelle utdanningskravene og stille krav om praksis fra arbeid i barnehage, som inkluderer arbeid med språklig og kulturelt mangfold.

Når det gjelder undervisningspersonalets størrelse og stabilitet må tilbyder også klargjøre om planen for ansettelser gjelder for studiested Oslo.

Eksamens- og vurderingsordningene og infrastrukturen til tilbyders studiesteder oppfyller kravene på en tilfredsstillende måte.

3.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

3.2.1 Opptak

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:

a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Vurdering

Det framgår av studieplanen at det formelle opptakskravet til utdanningen er fullført videregående opplæring fra helse- oppvekstfag, barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Studiet er delt inn i emner. Det er mulig for studenten å søke fritak for et eller flere emner dersom de kan dokumentere at de har tilsvarende emner fra tidligere.

Det framkommer også at det kan gjøres opptak på grunnlag av realkompetansevurdering, der omfang av yrkespraksis og relevant utdanning vektlegges. I AOF Norges reglement for fagskoleutdanninger utdypes hvilke kriterier som gjelder for opptak på bakgrunn av realkompetansevurdering:

- Søkere må dokumentere kompetanse likeverdig med videregående opplæring.
- Realkompetansen vurderes ut fra innlevert skriftlig dokumentasjon og eventuelle utfyllende opplysninger fra søkeren.
- Realkompetansen vurderes opp imot læreplanene for både VK1/VK2 (R-94) eller VG1/VG2/VG3 (LK06)
- Opplæringen kan være gjennomført enten i skole eller bedrift.
- Søker må ha bestått eksamen eller realkompetansevurdering i studieretningsfagene/ programfagene på VK1/Vg2 i et av fagene som bygger på grunnkurs/Vg1 innenfor det aktuelle programområdet, eller ha bestått realkompetansevurdering i tilsvarende.
- Søkeren må ha praksis som er likeverdig med gjennomført opplæring i forhold til læreplanen for VK2/Vg3 i skole eller opplæring i bedrift, eller ha bestått realkompetansevurdering i tilsvarende.
- Total lengde av relevant arbeidserfaring og utdanning/kurs på videregående skoles nivå eller høyere må totalt være av minst tre års varighet på fulltid.

I følge Reglement for fagskoleutdanninger benytter AOF Norge enten egne kartleggings skjema eller realkompetansevurdering fra fylkeskommunen i vurdering av realkompetanse. Yrkespraksis må dokumenteres i form av arbeidsattest/-bekreftelse, skolegang i form av vitnemål, kompetansebevis eller tilsvarende godkjent dokumentasjon. De tar også hensyn til andre dokumenterte «spesielt

relevante kompetanser, ervervet f.eks. gjennom arbeid og deltagelser i organisasjoner, styreverv osv.»

AOF Norge har også fastsatt regler for hvordan opptakssystemet fungerer, hvem som er saksbehandler, hvem som fatter vedtak om opptak og klagemuligheter på opptak.

AOF Norge har i opptakskravet for fagskolen tatt høyde for at det finnes et tilsvarende utdanningsprogram på videregående nivå, nemlig barne- og ungdomsarbeiderfaget, og lar dette utdanningsprogrammet være grunnlag for opptak.

De krav som stilles til søkere som realkompetansevurderes gjør at AOF Norge kan vurdere om søkers kvalifikasjoner tilsvarer kvalifikasjonene til søkere som møter det formelle kravet. Søkerens rettigheter og prinsippet om likebehandling mellom søkere er godt ivaretatt.

Når det gjelder godkjenning av praksis knyttet til realkompetansevurdering, konkretiserer ikke tilbyder hva som regnes som relevant praksis. Vi anser det er viktig at de som realkompetansevurderes har praksis fra barnehage, og vi mener derfor at det må spesifiseres at det kun er yrker som barnehageassistent og annet arbeid med barn fra 0–6 år som er relevant.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må sikre at de som realkompetansevurderes har praksis fra barnehage, og vurdere deres kompetanse opp mot fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget.

3.2.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

AOF Norge redegjør i sin søknad for samarbeid med følgende nettverk og aktører i yrkesfeltet i sin søknad:

- Nasjonalt Fagskoleråd – De representerer Voksenopplæringsforbundet (VOFO) og Fleksibel utdanning Norge (Fu N). Deltagelse i rådet gir nyttig innsikt i og kunnskap om fagskolesektoren både politisk og faglig.
- En egen fagskolegruppe for fagskolene i VOFO/Fu N som har formøter til Nasjonalt Fagskoleråd.
- Gruppen diskuterer sakene i Nasjonalt Fagskoleråd, faglige tema, bransjeutfordringer og ulike utfordringer/muligheter knyttet til yrkesfeltene og arbeidslivets behov.
- Forum for Fagskoler (FFF). Forumet diskuterer både faglige og politiske fagskolesaker.
- Et internt fagskoleråd bestående av lederne av de fire fagskolene i AOF: AOF Haugaland, AOF Østfold, AOF Hordaland og AOF Norge. Her samarbeides det både strategisk, politisk og faglig for å sikre best mulig kvalitet og robusthet i fagskolene i AOF.
- AOF har påbegynt et samarbeid på tvers av avdelingene AOF Norge og AOF Haugaland. Fokus i samarbeidet er på læringsutbytter, litteratur og utvikling innenfor oppvekstfagene ved avdelingene. AOF Haugaland har også en representant i NUFHO (Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag) som deler informasjon derfra.

- AOF Norge studiested Oslo har inngått samarbeidsavtaler med Fagforbundet Barn og oppvekst i Oslo og Camembert'n Kanvas-barnehage. De er også i dialog om samarbeidsavtaler med oppvekstetaten i Oslo kommune, samt Fagsenter for barn og unge bydel Alna v/fagleder ved Tospråklige tjenester og Fagleder ved Barnehagens pedagogiske fagsenter Bjerke og Kapellveien habiliteringssenter.
- AOF Norge studiested Skien og Larvik har i mange år drevet kurs for barnehage/SFO-assistenter samt teorikurs til fagbrev for barne- og ungdomsarbeidere og har et godt faglig nettverk med yrkesfeltet i kommunene i Grenland.
- AOF Norge studiested Skien og Larvik også et samarbeid med kommunene og Fagforbundet i Telemark om rekruttering av studenter, og om innspill til videreutvikling av utdanningene. De har også et samarbeid med Fagforbundet Telemark, seksjon kirke, kultur og oppvekst, hvor det er etablert en gruppe som skal jobbe med utvikling av fagskoleutdanninger innen oppvekst. Dette sikrer et nært samarbeid med yrkesfeltet.
- AOF Norge er i dialog med Fagforbundet seksjon Kirke, kultur og oppvekst om en samarbeidsavtale innenfor helse- og oppvekstfagene, men avtalen er ikke ferdigstilt. Fagforbundet er spesielt opptatt av fagskole og av å kunne bidra med faglige/bransjerelaterte innspill i AOFs faglige nettverk.
- Det er inngått samarbeidsavtaler om praksisplasser med Grenlandskommunene og Andebu i Vestfold.

Søknaden viser at AOF Norge deltar i en rekke faglige relevante nettverk for utdanningen og at de samarbeider med aktører i yrkesfeltet.

AOF Norge har fem samarbeidsavtaler som vedlegg til søknaden:

- Fagforbundet barn og oppvekst Oslo 2016 (AOF Norge Studiested Oslo og Akershus)
- Camembert'n Kanvas-barnehage 2016 (AOF Norge Studiested Oslo og Akershus)
- Fagforbundet i Telemark - helse- og oppvekstfag 2014 (AOF Telemark og Vestfold)
- Nome kommune oppvekst 2014 (AOF Telemark og Vestfold)
- Porsgrunn kommune oppvekst 2016 (AOF Telemark og Vestfold)

Samarbeidet omhandler faglig innhold og læringsutbytte for fagskoleutdanningene. Målet er å sikre at innhold og læringsutbytte i utdanningen til enhver tid er relevante og oppdaterte i henhold til utviklingen i yrkesfeltet, og i tråd med yrkesfeltets kompetansekrav. Samarbeidet omhandler også mulige praksisplasser og rekruttering av studenter.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.2.3 Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstillende kravene i disse.

Beskrivelse

Kravet er ikke relevant for denne utdanningen.

3.2.4 Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Vurdering

Søknaden inneholder mal for praksisavtale og tre inngåtte avtaler.

Mal for praksis og de inngåtte avtalene inneholder følgende forhold: Lengde på praksis, praksisstedets ansvar, eksterne praksisveileders kompetanse, AOF Norge sitt ansvar, læringsutbytte for praksis, arbeidskrav for praksisperioden, økonomiske forhold og kontaktperson for AOF Norge.

Det er inngått praksisavtaler med følgende kommuner: Andebu, Nome og Porsgrunn, og en intensjonsavtale med Marienlyst barnehageseksjon i Bydel St. Hanshaugen i Oslo.

Dokumentet med informasjon om aktuelle praksissteder i søknaden viser i tillegg til dette at det er inngått avtaler med seks kommuner; Andebu, Lardal, Sandefjord, Skien, Siljan og Bamble. Disse avtalene er ikke vedlagt søknaden pga. dokumentenes størrelse, men kan oversendes ved etterspørsel fra NOKUT. Dokumentet viser også at tilbyder er i dialog om intensjonsavtaler med Pedagogisk fagsenter og Fagsenter tospråklige tjenester i bydel Alna, Pedagogisk fagsenter bydel Grünerløkka og med Oslo kommune.

Praksisavtalene vurderes å regulerer de forhold som er vesentlige for å sikre at studentene får praksis av god kvalitet. Vi mener samtidig at noen forhold som omtales i praksisavtalene må styrkes og har derfor følgende bemerkninger:

- Læringsutbyttebeskrivelsene for praksis: Flere av punktene framstår som uklare. De må bearbejdes. Se vurderinger av læringsutbyttebeskrivelser under punkt 3.3.
- Læringsutbyttebeskrivelsene må justeres i inngåtte avtaler, i tråd med våre krav om endrede beskrivelser.

I Punkt 7.3.1 i søknaden omtales flere ganger studiet De yngste barna i barnehagen, ikke det aktuelle studiet som det søkes godkjenning for. Det er viktig at tilbyder kvalitetssikrer søknaden bedre før den sendes inn, slik at de bruker riktig navn på utdanningen, og sikrer at det ikke finnes irrelevant informasjon i søknaden.

Hvis punktene vi har bemerket ovenfor rettes opp, mener vi at avtalene om praksisplasser er utformet slik at det er sannsynlig at praksis kan gjennomføres som planlagt.

Ang. valg av praksissted: Vi mener AOF Norge må åpne opp for at studentene kan gjennomføre praksis i en annen barnehage enn den de jobber i til daglig. Dette kan øke læringsutbytte av praksisen. Studentene vil få en tydeligere rolle som student med et «utenfra-blikk» på barnehagens arbeid, og dermed lettere kunne stille aktuelle spørsmål og kritisk reflektere over barnehagens praksis. Dette kan for eksempel gjøres ved at studenter som har relevant arbeidsplass, kan bytte arbeidsplass med en annen student når de er i praksis.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- utbedre enkelte læringsutbyttebeskrivelser i praksisavtalene

- etablere en rutine som åpner opp for at studentene kan avholde praksis i en annen barnehage enn den de jobber i til daglig

3.2.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500-1800 timer per år.

Vurdering

I følge studieplanen har utdanningen en ramme på 60 fagskolepoeng og totalt 1600 timer. En detaljert oversikt over timene fordelt mellom undervisning, veiledning og egenarbeid framkommer under punkt 4.1 Emneinndeling som deltidsstudium:

Emne 1: 70 t lærerstyrt undervisning, 170 t gruppetimer/selvstudium, 14 fagskolepoeng, 14 uker deltid

Emne 2: 60 t lærerstyrt undervisning, 140 t gruppetimer/selvstudium, 10 fagskolepoeng, 12 uker deltid

Emne 3: 100 t lærerstyrt undervisning, 220 t gruppetimer/selvstudium, 14 fagskolepoeng, 20 uker delt.

Emne 4: 70 t lærerstyrt undervisning, 170 t gruppetimer/selvstudium, 10 fagskolepoeng, 14 uker deltid

Emne 5: 5 t lærerstyrt undervisning, 5 t gruppetimer/selvstudium, 12 fagskolepoeng, 16 uker deltid

Praksis: 300 t veiledet praksis

Det framstår ikke logisk at emne 3 *Arbeid med språk og flerspråklighet i barnehagen* og emne 4 *Flerkulturell kompetanse* utgjør forholdsvis færre fagskolepoeng enn emne 1 *Felles grunnlag fagskoleutdanning i oppvekstfag* og emne 2 *Pedagogikk og didaktikk*. Dette særlig siden disse to emnene er de to fagspesifikke emnene på studiet.

Når det gjelder forholdet mellom omfanget av studiet, læringsutbyttet som skal oppnås og utdanningens innhold og oppbygging, mener vi at det bør være et større fokus på de fagspesifikke emnene og at dette må gjenspeiles i fordelingen av fagskolepoeng. Dette for å sikre at studentene kan oppnå læringsutbytte i studiet.

Timefordelingen framstår ellers ryddig og vi vurderer at den bidrar til at studentene får en forutsigbar og god studiesituasjon. Se for øvrig våre vurderinger om timefordelingen mellom de ulike emnene under punkt 3.4.2.

I tabelloversikten under punkt 4.1 i studieplanen omtales arbeid med de yngste barna, ikke arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse. Dette må rettes opp.

Under punkt 3.3 Læringsutbytte har vi ellers vurdert at det må gjøres enkelte endringer.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må sikre at det er tilstrekkelig fagskolepoeng knyttet til de fagspesifikke emnene til at studentene kan oppnå læringsutbyttebeskrivelsene for studiet.

3.3 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Vurdering

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er plassert under riktig kategori. Deskriptorene er mulig å kjenne igjen fra de generiske beskrivelsene på nivå 5.1 i NKR. Utdanningens læringsutbyttebeskrivelse er stort sett tydelig på riktig nivå. Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, men ikke så spesifikt at en hvilken som helst endring i utdanningen vil måtte føre til endring i læringsutbyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er stort sett egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Læringsutbytte for hele utdanningen og for hver modul er beskrevet som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Det er beskrevet i søknaden og i studieplanen. Disse beskriver de overordnede målene for hva studenten skal kunne etter endt utdanning.

Vi anbefaler å ikke starte alle deskriptorene med «Kandidaten», det er bedre å sette dette ordet før kulepunktene i hver kategori.

Tilbyder har i mange av læringsutbyttebeskrivelsene benyttet formuleringen «språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse». Dette framstår i flere av kulepunktene som en for generell formulering og må konkretiseres og nyanseres, slik at læringsutbyttebeskrivelsene blir mer presise.

Overordnet læringsutbytte – kunnskap

Når det gjelder kunnskapsbeskrivelsene i det overordnet læringsutbytte, har tilbyder ti punkter. Vi anser dette som for mange punkter og anbefaler at noen punkter fjernes og at andre slås sammen.

Kulepunkt én er av generell karakter og favner for bredt. Det bør avgrenses slik at det rettes tydeligere mot fokuset i den aktuelle utdanningen, arbeid med språklig og kulturelt mangfold i barnehagen.

Punktet kan ev. sees i sammenheng med både med kulepunkt to og tre. En aktuell formulering kan da være «kunnskap om pedagogiske og didaktiske begreper, prosesser og verktøy som anvendes i arbeid med språklig og kulturelt mangfold i barnehagen.»

Formuleringen i kulepunkt fire kan utvides til å omfatte både arbeid med barna og samarbeid med foreldrene: «Kandidaten har kunnskap om flerspråklighet og flerkulturelt arbeid og hva som fremmer mangfold, inkludering og medvirkning i arbeid med barna og i samarbeid med foreldrene.» Da kan kulepunkt fem fjernes.

Kulepunkt seks framstår uklart. Vi mener at punktet kan begrenses til å beskrive kunnskap om Barnehageloven, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og aktuelle veiledere knyttet til arbeid med språklig og kulturelt mangfold i barnehagen. Vi tenker da f.eks. på *Språk i barnehagen – mye mer enn bare prat* og de to temaheftene *Språklig og kulturelt mangfold i barnehagen* og *Språk og språkstimulering*.

I kulepunkt åtte står det at kandidaten skal «delta i faglig utvikling og formidle kunnskap innen fagfeltet.» Det å formidle kunnskap finnes ikke i NKR på nivå 5.1 (og 5.2). Det finnes først på bachelornivået, nivå 6 i NKR. Vi mener at beskrivelsen fungerer fint i denne sammenhengen og at det kan beholdes, hvis tilbyder anser det som viktig. Den spesifiserte læringsutbyttebeskrivelsen under dette kulepunktet, som gjelder for emne 5, utdyper beskrivelsen på en god måte: «Studenten kan systematisere og formidle erfaringsbasert kunnskap om språk, flerspråklighet og flerkulturelt arbeid i barnehagen.»

I kulepunkt ni står det at kandidaten skal forstå «betydningen av å legge til rette for et samfunn der inkludering og mangfold er viktige verdier.» Vi mener at beskrivelsen favner for bredt og at «samfunn» derfor må byttes ut med «barnehagen».

Kulepunkt ti anses ivaretatt i de andre kulepunktene, og kan fjernes.

Overordnet læringsutbytte – ferdigheter

Tilbyder har brukt formuleringen «språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse» i alle kulepunktene som omhandler ferdigheter. Dette framstår som en for generell formulering i flere av punktene og må konkretiseres, slik at læringsutbyttebeskrivelsene blir mer presise. Dette gjelder spesielt bruken av formuleringen «flerkulturell kompetanse». «Flerkulturell kompetanse» er et samlebegrep som rommer en forståelse for hvordan en forholder seg til forskjellighet og en relasjonskompetanse i møte med mennesker med ulike språk og med ulike bakgrunner, som studiet skal arbeide for at studentene skal erverve. Alternative formuleringer i kulepunkt 2 kan for eksempel være:

- i arbeid med språklig og kulturelt mangfold
- i arbeid med anerkjennelse av (eller: synliggjøring av) språklig og kulturelt mangfold
- i barnehagens arbeid med å anerkjenne barns ulike språklige og kulturelle tilhørigheter

I kulepunkt 4 kan for eksempel begrepet «flerkulturell forståelse» fungere bedre.

Vi mener at begrepet kartlegging med fordel kan fjernes fra kulepunkt en. Begrepet kartlegge er ikke et begrep som anvendes i Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Begrepene planlegging, dokumentasjon og vurdering er de som vanligvis anvendes for å beskrive barnehagens didaktiske arbeid på et overordnet nivå. Samtidig er del av kartleggingsarbeidet i barnehagen pedagogenes ansvar, ikke fagarbeiderens. Dette gjelder for eksempel kartlegging av enkeltbarn.

Når det gjelder kulepunkt fem mener vi av samme grunn at punktet bør omformuleres. En mulig formulering kan være: «kan anvende relevante faglige verktøy for å kartlegge barnehagens språkmiljø og iverksette tiltak som fremmer barns språkutvikling og flerkulturelt arbeid.» Barnehagens språkmiljø skaper betingelser for barns språkutvikling, og vi mener at den fagskoleutdannede her kan bidra både med kartlegging og iverksetting av tiltak.

Overordnet læringsutbytte – generell kompetanse

Under dette avsnittet er det syv kulepunkter. Vi anbefaler også her at noen punkter fjernes eller ev. slås sammen.

Kulepunkt nummer en benytter formuleringen «yrkes- og bransjeetiske prinsipper». Vi mener at denne formuleringen kommuniserer dårlig overfor barnehagefeltet og foreslår følgende formulering «har forståelse for etiske prinsipper, utfordringer og muligheter i arbeid med å skape et inkluderende leke-

og læringsmiljø og å synliggjøre mangfold i barnehagen.» Den formuleringen åpner for at kulepunkt tre kan fjernes.

Kulepunkt fire bør forenkles ved at siste del av punktet fjernes, dvs. «(...)», og som kommer til uttrykk ved at arbeidet utføres faglig forsvarlig.» Ellers bør det presiseres at det dreier seg om barnas ulike språklige, religiøse og kulturelle identitet.

Kulepunkt seks og syv bør kunne slås sammen til et punkt. En mulig formulering kan være: «Kandidaten kan i samarbeid med pedagogisk ansvarlig utvikle og individuelt tilpasse arbeidsmetoder knyttet til språk, flerspråklighet og flerkulturelt arbeid, og delta i barnehagens tverrfaglig samarbeid.» Vi mener det er viktig at studenten blir bevisst hvilket ansvar og rolle en med fagskoleutdanning har, og hva som er pedagogisk ledelses ansvar.

Læringsutbyttebeskrivelsene for de enkelte emnene

Emne 1 Felles grunnlag fagskoleutdanning i oppvekstfag

Kulepunktene under dette emne er ikke rette inn mot hovedfokuset i utdanningen, nemlig språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse. Tilbyder må formulere læringsutbyttebeskrivelsene slik at studiets faglige hovedfokus er inkludert.

Emne 2 Pedagogikk og didaktikk

Kunnskap: Under kulepunkt en mener vi det er viktig å føy til følgende beskrivelse: «og med variasjon i utviklingsforløp.» Dette for å understreke forståelsen av at det finnes variasjon når det gjelder barns utvikling på ulik alder. For eksempel vil 4-5 åringer som er i startfasen med å lære seg norsk ikke ha aldersadekvate norskspråklige ferdigheter. De aller fleste vil ha slike ferdigheter på morsmålet.

I kulepunkt to vil vi anbefale å benytte følgende formulering: «verktøy for planlegging, dokumentasjon og vurdering av lek, læring og trivsel», da dette er i tråd med begrepsbruken og det helhetlige synet på barns læring og utvikling i rammeplanen.

Ferdigheter: I kulepunkt to bør «alderstrinn» byttes ut med «alder».

Emne 3 Arbeid med språk og flerspråklighet i barnehagen

Kunnskap: I kulepunkt fem bør «veiledningsmateriell» føyes til, da det finnes flere aktuelle veiledningshefter utgitt av Kunnskapsdepartementet. (To temahefter til Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver, Språkveilederen «Språk i barnehagen - mye mer enn bare prat», «Ressurshefte Flerspråklig arbeid i barnehagen»)

Ferdigheter: Ang. kulepunkt seks: Se kommentar under overordnet læringsutbytte - generell kompetanse, kulepunkt seks og syv.

Emne 4 Flerkulturell kompetanse

Kunnskap: Vi foreslår å inkludere veiledningsmateriell i kulepunkt tre, da Kunnskapsdepartementet har gitt ut et eget temahefte om språklig og kulturelt mangfold i barnehagen.

Vi foreslår å inkludere språk i formuleringen av kulepunkt fire, fordi det er et sentralt tema i samarbeid med foreldre i flerspråklige familier: «har kunnskap om hvordan barnehagen kan legge til rette for samarbeid med foresatte til barn med ulike språklige, kulturelle og livssynsmessige tilhørighet.»

Generell kompetanse: I kulepunkt to bør «egen bransje» byttes ut med «barnehagens». Det kommuniserer bedre ut til praksisfeltet.

Emne 5 Fordypning i Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen

Vi mener at det bør tydeliggjøres et punkt om studentens etiske bevissthet, da det er et viktig aspekt i dette fagfeltet. Vi foreslår følgende formulering: «har utviklet en etisk grunnholdning som gjenspeiler studiets ressursperspektiv på arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse.

Praksis

Kunnskap: Kulepunkt en framstår uklart og bør omformuleres. Vi foreslår følgende formulering: «har kunnskap om praksisstedets rammer, forutsetninger og relevante styringsdokumenter som gjelder for praksisstedet.»

Ferdigheter: I kulepunkt fem og seks står det at «studenten skal samarbeide med barn/barnet..» Vi mener at dette er feil begrepsbruk. Studentens samarbeid retter seg mot kollegaer og foreldre, ikke mot barn.

Vi mener at kulepunkt en, fem og seks kan sees i sammenheng og at de bør omformuleres. Vi foreslår følgende formuleringer:

Kulepunkt en: «viser gjennom praksis evne til å anerkjenne barns og foreldrenes ulike språklige, kulturelle og livssynsmessige tilhørighet.»

Kulepunkt fem: «kan anvende kunnskap om språk og flerspråklig arbeid og om mangfold som ressurs i praksisperioden.»

Kulepunkt seks: «viser gjennom praksis evne til å etablere relasjoner og samarbeide med foreldre, kollegaer og andre fag- og ressurspersoner.»

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må endre læringsutbyttebeskrivelsen i tråd med vurderingen over.

3.4 Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3)

3.4.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering

Navnet på utdanningen er Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen. AOF Norge skriver i sin søknad at navnet er dekkende for innholdet i studiet og for læringsutbytte ved å henvise til statlige føringer på feltet, blant andre Meld.St. nr. 24 (2012-2013) *Framtidens barnehage* og Kunnskapsdepartementets strategi for kompetanse og rekruttering innenfor barnehagesektoren (2014-2020), *Kompetanse for framtidens barnehage*. I disse dokumentene fokuseres det på betydningen av at alle grupper ansatte i barnehagen får økt kompetanse innenfor områder som er

avgjørende for at barnehagen skal kunne oppfylle samfunnsmandatet og bidra til tidlig innsats. I Kompetansestrategien løftes emnene språk, danning og kulturelt mangfold fram som sentrale satsingsområder når det gjelder kompetanseheving i barnehagesektoren.

Det framheves at fagskoleutdanningen Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse er et tertiært utdanningstilbud, og at både læringsutbyttet, litteraturen og undervisningen er rettet inn på dette nivået i utdanningssystemet. Vi anser navnet som dekkende for innholdet i studiet. Det framhever begreper som er godt kjent i barnehagesektoren.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.4.2 Utdanningens innhold og emner

(2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet. (3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering

Innholdet i utdanningen er ifølge studieplanen delt inn i fem emner i tillegg til praksis. Tilbyder viser og begrunner i studieplanen hvordan emnene henger sammen. Tilbyder begrunner sammenhengen mellom de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene og læringsutbytte for de enkelte emnene på en tydelig måte.

Vi har gjort konkrete vurderinger av læringsutbyttebeskrivelsene under punkt 3.3.1. Når disse rettes opp i tråd med våre vurderinger framstår sammenhengen mellom de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene og læringsutbyttebeskrivelsene for de enkelte emnene som tydelig og god.

Emne 1 Felles grunnlag fagskoleutdanning i oppvekstfag skal ifølge studieplanen danne et felles grunnlag for alle fagskoleutdanninger i oppvekstfag. Det omhandler arbeidsformer og metoder i studiet, oppvekstfagene i samfunnet, etikk, kommunikasjon og samhandling, sosiologi og psykologi, stats- og kommunalkunnskap i oppvekstsektoren. Temaene og læringsutbyttebeskrivelsene er brede og overordnede og kan i liten grad knyttes til arbeidet med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse.

Pensumlitteraturen for emnet er på 480 sider. Det må sikres at pensumlitteraturen inkluderer det faglige hovedfokuset i studiet, som omhandler arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse, jfr. vurderingene av læringsutbyttebeskrivelsene for de enkelte emnene under punkt 3.3.1.

Emne 2 Pedagogikk og didaktikk er todelt. Emnet pedagogikk inneholder temaene læring og læringspsykologi, språk og begrepsutvikling, leke- og læringsprosesser, utviklingspsykologi, motivasjonsteorier, utvikling av sosial kompetanse, dannelsingsprosesser, relasjonsbygging mellom barn og voksne, endrings og utviklingskompetanse og tilpasset undervisning.

Emnet didaktikk inneholder temaene undervisnings- og opplæringsmetoder, observasjon, kartlegging og dokumentasjon og IKT som pedagogisk verktøy.

Dette emnet skal ifølge planen også danne et felles grunnlag for alle fagskoleutdanninger. Det har på samme måte som emne 1, brede og overordnede temaer og læringsutbyttebeskrivelser. De inkluderer til en viss grad arbeidet med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse. Vi mener at litteraturlisten for emnet mangler relevant litteratur som omhandler/inkluderer arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse.

Kulepunktet «Tilpasset undervisning» under «Pedagogikk» er ikke en tematikk som er relevant for arbeid i barnehagen. Dette er et begrep som tilhører det skolefaglige feltet. Det må derfor fjernes ev. endres i tråd med rammene for barnehagens arbeid.

Noe av litteraturen ser ut til å ta utgangspunkt i skolen eller i personer med atferdsvansker og funksjonshemninger. Det er viktig at hovedtilnærmingen til dette emne er allmennpedagogisk og ikke spesialpedagogisk, barnehagefaglig og ikke skolefaglig. Dette må gjenspeiles i litteraturen.

Marianne Undheim er navnet på en av forfatterne i pensumlitteraturen, ikke Marianne Mundheim. Dette må rettes opp.

Det ser ikke ut til at noe av pensumlitteraturen i dette emne omhandler språklig og kulturelt mangfold. Dette perspektivet må ivaretas. Det må sikres at pensumlitteraturen inkluderer det faglige hovedfokuset i studiet.

Pensumlitteraturen for emnet er på 769 sider og er dermed det emnet som har flest pensumsider. Vi stiller spørsmål ved om emne 1 og 2 har fått for stor plass i studiet, med tanke på studiets tittel og studentenes faglige forventinger til å ta dette studiet.

Emne 3 Arbeid med språk og flerspråklighet i barnehagen inneholder følgende temaer:

Språktilegnelse: Språkutvikling 0–6 år, flerspråklig utvikling, ulike teoretiske perspektiver på språklig- og flerspråklig utvikling, språkets komponenter, innhold, form og bruk, språkets betydning for trygghet, lek, læring, utvikling, identitet og danning, forsinket språkutvikling og språkvansker og voksenrollen.

Språkstimulering: Systematisk språkarbeid, helhetlig språkstimulering gjennom arbeid med fagområdene, samtale i naturlige situasjoner, støtte barnets morsmål, fremme norskspråklig kompetanse, bruk av konkrete og ulike verktøy for språkstimulering, språkgrupper, ord- og begrepslæring, språk i barns lek, å lese med barn, voksenrollen, foreldresamarbeid og barns medvirkning.

Planlegging, dokumentasjon og vurdering: Planlegging av systematisk språkarbeid, hverdagsaktiviteter, organiserte grupper, dokumentasjon og vurdering av språkmiljø, observasjon og kartlegging, dokumentasjon og vurdering av enkeltbarns språk, observasjon, kartlegging og vurdering av norskspråklig utvikling, observasjon, kartlegging og vurdering av flerspråklig utvikling, foreldresamarbeid, barns medvirkning, aktuelle lover og styringsdokumenter, Rammeplan for barnehager, temahefter og veiledere, Lov om barnehager og andre aktuelle styringsdokumenter.

Emnet favner mange relevante temaer innen arbeid med språk og flerspråklighet i barnehager.

Vi stiller oss kritiske til at studiet tar høyde for at studentene skal kunne observere, kartlegge og vurdere enkeltbarns norskspråklige og flerspråklige utvikling, slik det er formulert i kulepunkt 6, 7 og 8 under punkt 3C. Planlegging, dokumentasjon og vurdering. Dette arbeidet er et pedagogisk

lederansvar, der de øvrige barnehagemedarbeiderne deltar og medvirker i arbeidet. Flere kartleggingsverktøy krever pedagogisk utdanning på bachelornivå. Det må derfor framkomme at dette skal gjøres i samarbeid med pedagogisk leder.

Pensumlitteraturen er på 560 sider. Vi savner noe mer litteratur med fokus på det pedagogiske språkarbeidet i barnehagen, som inkluderer et flerspråklig perspektiv. Aktuell litteratur kan være enkeltkapitler fra bøkene *Inkluderende språkmiljøer i barnehagen* av Katrine Giæver, for eksempel kapittel 5 Organisering av språkarbeidet i barnehagen, *Se mangfold – perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen* av Marit Gjervan, Camilla E. Andersen og Målfrid Bleka, for eksempel kapittel 6 Med flere språk i barnehagen og kapittel 7 Synliggjøring av mangfold. Vi vil også anse kapittel 5 i Margareth Sandviks og Marit Spurkelands bok *Lær meg norsk før skolestart* som relevant å inkludere i pensumlitteraturen. Det er et praktisk rettet kapittel om hvordan en kan arbeide med litteratur i barnehagen. Vi stiller spørsmål ved om boken *Minoritetsspråk og flerspråkighet En håndbok i utredning og vurdering* bør være en så sentral bok under dette emnet. Boken retter seg spesielt mot rådgivere i PP-tjenesten og andre i første- og andrelinjetjenesten som er involvert i utredning, kartlegging og vurdering av barn, elever og voksne. Den har til dels et fagspråk som ligger på et høyere faglig nivå enn fagskoleutdanningen. Tilbyder må vurdere om oppnåelse av læringsutbyttet for emnet kan ivaretas av annen pensumlitteratur.

Emne 4 Flerkulturell kompetanse inneholder følgende temaer:

Mangfold som ressurs: Språklig, religiøs og kulturelt mangfold som en naturlig del av hverdagen, anerkjennelse og synliggjøring av mangfold, ressursperspektiv versus problemperspektiv, å leve i et flerkulturelt samfunn, ulike perspektiver på inkludering og integrering, problemstillinger knyttet til stigmatisering og marginalisering, kulturforståelse, relasjonsbygging, kommunikasjon, mangfold som utfordring, planlegging, dokumentasjon og vurdering, aktuelle lover og styringsdokumenter

Identitet og danning: Identitetsutvikling 0–6 år, danning, demokrati, barns medvirkning, religion og livssyn, menneskesyn, verdier og etikk, holdninger, respekt, barnet som subjekt, planlegging, og dokumentasjon og vurdering

Foreldresamarbeid: foreldre som ressurs, foreldremedvirkning og deltakelse, gode dialoger, relasjonsbygging, kommunikasjon, støtte og veiledning, kulturforståelse, ulike oppdragerstiler, tverrfaglig- og tverretattlig samarbeid, taushetsplikt/opplysningsplikt, bruk av tolk, og dilemmaer.

Pensumlitteraturen er på 839 sider. Litteraturlisten ser stort sett ut til å være dekkende for dette emne. Når det gjelder kapittel 3 i *Se Mangfold Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*, mener vi at kapittel 3 bør utgå, da det er et teoretisk tungt kapittel med tanke på denne utdanningen. Vi stiller spørsmål ved om boken *Minoritetsspråk og flerspråkighet En håndbok i utredning og vurdering* bør være en så sentral bok under dette emnet også, av samme grunner som under emne 3. Tilbyder må vurdere om oppnåelse av læringsutbyttet for emnet kan ivaretas av annen pensumlitteratur. To av forfatterne av boka *Se mangfold* er skrevet feil, riktig navn er Marit Gjervan og Camilla Eline Andersen. Dette må rettes opp.

Emne 5: Fordypning i Arbeid med språk, flerspråkighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen

Tilbyder beskriver dette emne på følgende måte: «Studenten skal gjennomføre et obligatorisk

fordypningsarbeid. Fordypningsarbeidet skal være praksisrettet og konkret være knyttet til ett eller flere emner i utdanningens emner. Studenten skal gjennom fordypningsarbeidet vise evne til refleksjon og bruke både teori og erfaringer fra praksis.»

Dette emnet framstår som sentralt med tanke på at studenten skal oppnå et samlet læringsutbytte av studiet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- gå igjennom litteraturlistene og gjøre justeringer i tråd med vurderingen over
- generelt gjøre endringer i tråd med vurderingen over
- endre læringsutbyttebeskrivelsene for emnene i tråd med vurderingen i punkt 3.3

3.4.3 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Vurdering

Studieplanen framstår som informativ og ryddig. Den formidler de ulike elementene i studiet på en tilgjengelig måte for potensielle studenter og andre aktuelle lesere.

Den framstår som et arbeidsredskap for studenten med tanke på å planlegge læringsutbytte og arbeidsmengde. De kan finne ut hva de skal lære, metodene for hvordan de skal lære og hvordan de blir vurdert.

Studieplanen inneholder informasjon om alle områder som etterspørres i søknadsskjemaet for utdanningen: Oppbygging og organisering av utdanningen, læringsutbyttebeskrivelser og faglig innhold for utdanningen som helhet, læringsutbyttebeskrivelser og faglig innhold for hvert emne, inkludert praksis, beskrivelse av den indre sammenhengen i utdanningen, undervisningsformer og læringsaktiviteter, arbeidskrav og vurderingsordninger, samt litteraturlister med oversikt over sidetall. Alle disse områdene er framstilt med sidehenvisninger i søknaden.

Studieplanen har følgende oppbygging: En innledende tekst om studiet, mål og læringsutbytte, opptakskrav, utdanningstilbudets organisering: emneinndeling som deltidsstudium, arbeidsformer, ansvar for egen læring, bruk av digital læringsplattform i utdanningen, teoretiske studier, praksis, fordypningsoppgaven, oppgaveseminar, vurderings- og eksamensordningen: emnevurdering, vurdering av praksis, fordypningsoppgave, karakterskala, vitnemål, og innholdet i utdanningen med emneoversikt som inkluderer en konkretisering av emnenes innhold, læringsutbyttebeskrivelser og litteraturlister med oversikt over sidetall.

Tilbyders begrunnelser av hvordan utdanningens oppbygging og struktur bidrar til å oppnå læringsutbytte i søknaden framstår ryddig og forståelig.

Når det gjelder innholdet i enkelte av læringsutbyttebeskrivelsene og i noe av pensumlitteraturen har vi vurdert dem som ikke tilfredsstillende. Dette utdypes i kapittel 3.4.2.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.5 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

3.5.1 Veiledning og oppfølging

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Vurdering

Tilbyder viser gjennom både søknad, studieplan og mal for praksisavtale et godt pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Tilbyder har fast ansatte kompetanserådgivere ved både studiestedene Oslo og Skien/Larvik. De har gjennom hele utdanningsløpet ansvar for oppgaveteknisk veiledning. De har også daglig kontakt med studentene i klassen sammen med de ulike underviserne, og bli slik bindeleddet mellom studentene og AOF.

Tilbyder skriver i søknaden at «Underviseren vil være tilgjengelig på undervisningsdagen og for øvrig tilgjengelig på telefon/e-post for faglige spørsmål. Videre vil læringsplattformen være et sted der veiledning i faglige diskurser i ulike samtalerom på læringsplattformen kan kunne skje.»

Det gis veiledning i ulike former gjennom hele studiet:

- i de obligatoriske kollokviegruppene
- i praksis: Se punkt 3.5.2.
- ved oppgaveskriving under emne 1, 2 gis det henholdsvis inntil tre og fire ganger veiledning à 30 minutter hvorav to er obligatorisk.
- ved skriving av fordypningsoppgaven under emne 5 gis det inntil 5 timers veiledning i oppgaveprosessen, hvorav to timer i forbindelse med midt- og sluttvurdering av praksis er obligatoriske. Studentene er ansvarlig for å avtale veiledningstidspunkt hvor veiledningsbehov er klargjort på forhånd.

På bakgrunn av dette opplegget vurderer vi at veiledning og oppfølgingen av studentene er ivaretatt. Tilbyder bør vurdere å tilby noe veiledning i forbindelse med oppgaveskriving i emnene tre og fire. Det kunne være en mulighet at veiledningstiden som er avsatt for emnene en og to også kunne benyttes under arbeide med oppgavene for emnene tre og fire.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør vurdere å tilby noe veiledning i forbindelse med oppgaveskriving i emnene tre og fire.

3.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Vurdering

Undervisningsformer og læringsaktiviteter

Ifølge studieplanen legger studiet til rette for varierte arbeidsformer basert på en veksling mellom teoristudier, praksisstudier og erfaringsbaserte læringsformer. Et viktig pedagogisk prinsipp for studiet er studentenes ansvar for egen læring, som innebærer aktiv deltakelse fra studentene for å oppnå en helhetlig kompetanse som omfatter både kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

I den tilrettelagte undervisningen legges det opp til rollespill, øvelser, samtalegrupper, diskusjoner, veiledede grupper og forelesninger. Det opprettes kollokviegrupper, hvor arbeidet er obligatorisk og forpliktende. Resultater fra gruppene skal presenteres i plenum. Det gis veiledning i gruppene. Studiet legger også opp til prosjektarbeid og problemløsende læring. I samarbeid med studentene velges det ut tema som er egnet og ønskelige for prosjekt og arbeid i gruppene.

Studentene gis tilgang til en digital læringsplattform, som de vil få opplæring i å benytte. Her vil faglærer legge ut timeplaner, semesteroversikt, fagstoff, arbeidsoppgaver og henvisninger til aktuelle lenker. Læringsplattformen er også ment å gjøre det enkelt for studentene å opprettholde kontakt med administrasjon, faglærer og medstudenter.

Vi vurderer undervisningsformene og læringsaktivitetene som varierte og hensiktsmessige med tanke på at studenten skal oppnå det forventet læringsutbytte etter endt utdanning. Studentene får mulighet til både å tilegne seg teori på egenhånd og i en klassesituasjon. De får bearbeide sine ervervede kunnskaper i gruppediskusjoner og i skriftlige oppgaveskriving, og de får prøve ut sin kompetanse i veiledet praksis.

Praksis

Ifølge studieplanen strekker praksis seg over 10 uker med 30 timer pr. uke. Praksis gjennomføres parallelt med fordypningsemnet. AOF Norge har ansvaret for å sørge for relevante praksisplasser. Praksis kan gjennomføres på egen arbeidsplass for studenter som har sitt daglige arbeid i barnehage. Det er utarbeidet egne retningslinjer for gjennomføring av prosjektarbeid når det skjer i egen barnehage. Praksis blir et felles ansvar for arbeidstaker og arbeidsgiver, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til prosjektarbeid og veiledning.

På hvert praksissted skal det finnes en praksisveileder med relevant fagbakgrunn for fagskoleutdanningen. Vedkommende må enten ha gjennomført og bestått tilsvarende fagskoleutdanning eller ha en 3-årig helse-, omsorg-, oppvekst- eller sosialfaglig utdanning på Bachelornivå.

Kompetanserådgiver og leder ved praksisplassen avklarer før praksis hvem som skal være praksisveileder. Kompetanserådgiver eller faglærer ved AOF Norge følger opp studentene i praksis med et besøk ved midtveisvurdering og et besøk ved sluttvurdering av praksisperioden.

Studentene har undervisning på skolen parallelt med praksis, slik at kontakten mellom student og AOF Norge holdes gjennom hele praksisperioden.

Praksisveileder har ansvar for kontinuerlig veiledning gjennom praksisukene og for å vurdere studenten ut ifra et eget vurderingsskjema for praksis, i tillegg til individuell veiledningssamtale minst én time pr. uke. Veileder forplikter seg også til å delta på vurderingssamtale midtveis og ved slutten av praksisperioden hvor studenten vurderes i henhold til læringsutbytte for praksis, og til å vurdere

praksisperioden til bestått eller ikke bestått.

Studenten har ansvar for egen læring, for å ta opp problemstillinger i praksis med praksisveileder samt for å fullføre arbeidskravene i praksis. Fullført praksis skal etterfølges av en vurdering av studenten. Denne skal bl.a. gi svar på om studenten har de faglige og personlige kvalifikasjoner som er nødvendig for å kunne arbeide innen fagfeltet. Dersom sluttvurderingen viser at slike nødvendige kvalifikasjoner er for svake, vil studenten ikke få praksis bestått.

Fravær utover 10 % av praksistiden fører til «Ikke bestått praksis». AOF Norge vil sørge for praktisk tilrettelegging for at studenter med langvarig, legalt fravær utover 10 % av praksistiden kan gjennomføre praksis innenfor normert studietid.

Når det gjelder fordypningsoppgaven må studentene innen fastsatt tidspunkt ha levert forslag til problemstilling. Denne skal inneholde foreløpig problemstilling med begrunnelse og litteraturoversikt samt fremdriftsplan. Dette godkjennes av veileder innen 14 dager. Besvarelsen innleveres til fastsatt tid ved slutten av studiet. Det oppnevnes veileder og det gis inntil 5 timers veiledning pr. besvarelse. 2 timer veiledning er obligatorisk. Studentene er ansvarlig for å avtale veiledningstidspunkt hvor veiledningsbehov er klargjort på forhånd.

Vi har gjort vurderinger av læringsutbyttet for praksis under punkt 3.3.1. Tilbyder må gjøre endringer i tråd med våre vurderinger. Vi vurderer ellers lengden, tidspunkt og periodisering av praksis som hensiktsmessig. Oppfølgingen av studentene framstår som god, av godt nok kvalifisert personell. Det er også etablert et godt system for vurdering av studentene.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må gjøre endringer av læringsutbyttebeskrivelsene i praksis i tråd med våre vurderinger under punkt 3.3.1.

3.6 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

3.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering

Kompetansekrav for undervisningspersonalet

Kompetansen til undervisningspersonell i Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen skal ifølge tilbyders kravspesifikasjon samlet utgjøre:

Formell utdanning

- I hovedsak på bachelor-nivå som barnevernspedagog, barnehagelærer, lærere med spesialpedagogisk utdanning, vernepleier, sykepleier, sosionom.
- Alltid høyere utdanning enn tema det undervises i, dog aldri lavere enn tilsvarende ettårig fagskoleutdanning.
- Utdanning og/eller erfaring innen for eksempel spesialpedagogikk, psykisk helsearbeid, psykososialt arbeid med barn og unge, miljøarbeid, trening av sosial kompetanse på høyskole/universitet eller relevante utdanninger på fagskolenivå er en fordel.
- Når det gjelder det øvrige undervisningspersonalet, kan kravet om formell pedagogisk kompetanse kompenseres med erfaring, interesse og anlegg for pedagogisk arbeid og engasjement for fagområdet Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen.
- Annet undervisningspersonale kan være personer med spesialkompetanse innen aktuelle tema innen Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen.
- Det er en fordel at undervisningspersonalet har: Praktisk pedagogisk utdanning og erfaring fra veiledning og undervisning.

Pedagogisk kompetanse og den pedagogisk ansvarlige

- Minst en person knyttet til utdanningen Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen skal ha formell pedagogisk utdanning på minst nivå 6 i NKR, erfaring fra undervisning og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg. Dette vil i de fleste tilfeller være fagskoleansvarlig kompetanserådgiver.

Digital kompetanse

- Grunnleggende digital kompetanse i det omfang som undervisningen krever.

Relevant og oppdatert yrkeserfaring

- I tillegg til formell kompetanse skal den som underviser ha oppdatert yrkeserfaring fra fagfeltet Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen. Dette for å sikre at undervisningen er praksisnær og relatert til yrkeslivet.

Annet

Forholdstallet mellom undervisningspersonalet og studenter er 1:20. Dersom det blir tatt opp flere enn 20 studenter, vil det bli supplert med ekstra lærerressurser.

Vi mener at tilbyder favner for vidt i sine kompetansekrav når det gjelder formell kompetanse. Vi mener det kun er bachelor-nivå som barnehagelærer som er relevant for denne utdanningen, ikke barnevernspedagog, lærere med spesialpedagogisk utdanning, vernepleier, sykepleier eller sosionom. Dette fordi det er en barnehagefaglig utdanning.

Når det gjelder kulepunkt 3 mener vi at barnehagepedagogikk, flerkulturell forståelse må inkluderes. Formuleringen «trening av sosial kompetanse» må fjernes, den fungerer dårlig. Sosial kompetanse erverves i gjensidig trygge relasjoner i et inkluderende fellesskap i lek og aktivitet. Begrepet «trene» antyder noe gjentakende, statisk og favner ikke dynamikken og helheten innen barnehagepedagogikken.

De ansattes kompetanse, inkludert faglig ansvarlig og pedagogisk ansvarlig

Stuedsted Oslo

Undervisningspersonalet inkluderer følgende personer: To personer ansatt som kompetanserådgivere. Begge er fast ansatt, en i 100 % og en i 80 % stilling. Begge skal undervise i emne 1. En er sosionom, har studert sosialpedagogikk og har praktisk pedagogisk utdanning. Hun har mange års erfaring med undervisning i fagskole og 8 års erfaring som sosiallærer ved skole med stor andel tospråklige barn. Den andre er sykepleier med videreutdanning i helsepedagogikk og praktisk pedagogisk utdanning. Hun har jobbet med fagskoleutdanninger ved AOF Telemark og Vestfold i 6 år.

De har tre timelønnede lærere som er tiltenkt undervisning i henholdsvis emnene 2, 3, 4 og 1, 4 og 1. Den ene er førskolelærer med fordypning i småbarnspedagogikk. Hun har 3 års erfaring som pedagogisk leder i barnehagen med tospråklige barn. Den andre er bioingeniør med sosialpedagogikk grunnfag, master i Public health, flyktningskap, migrasjon og helse. Hun har mange års erfaring fra å undervise på ulike emner ved fagskoleutdanning. Hun har erfaring som høyskolelektor på lærerutdanning, har hatt ulike lederstillinger/verv. Den tredje har utdanning fra voksenpedagogikk, har mange års erfaring fra undervisning i ulike emner ved fagskolen og har jobbet som familiekoordinator ved en barneverntjeneste. Alle har normalt god digital kompetanse.

Undervisningspersonalet har utdanning på bachelornivå eller mer. De har til sammen en god tverrfaglig kompetanse og erfaring, inkludert et familie-, og et flyktningsfaglig perspektiv. Den ene timelønnede er førskolelærer med praksis fra barnehage med tospråklige barn. Flere har praktisk pedagogisk utdanning og erfaring fra fagskoleundervisning. Vi anser personalet som kvalifisert for undervisning på dette studiet.

I og med at flere av de ansatte verken har utdanning eller praksis fra barnehage vil vi oppfordre tilbyder å legge til rette for kompetansehevingsmuligheter knyttet til arbeid med språklig og kulturelt mangfold i barnehagen, det være seg studieturer til aktuelle barnehager eller andre institusjoner med kompetanse på feltet eller til deltagelse på kurs eller fagdager.

Den faglige ansvarlige er fast ansatt i 100 % stilling med førskolelærerutdanning og master i pedagogikk. Han har 4,5 års praksis som pedagogisk leder og et år som konsulent. Han har normalt god digital kompetanse. Han er dermed godt kvalifisert til å være faglig ansvarlig for dette studiet.

Stuedsted Skien/Larvik

Tilbyder har lagt ved en plan for ansettelse for studiet. For å sikre læringsutbytte på studiet vurderer de at de må få inn en person med formell utdanning/spisskompetanse innen språk og språkutvikling. De forslår at det kan være en logoped. Vi mener det må være en barnehagelærer enten med videreutdanning, fordypning eller praksis innen flerspråklig arbeid i barnehagen. En slik utdanningsbakgrunn vil i langt større grad ha en kompetanse som ivaretar tematikken språk og flerspråklighet i en barnehagefaglig kontekst. Vi anser dette som viktig i en fagskoleutdanning, som er en yrkesrettet utdanning. Vi har den samme vurderingen når det gjelder tilbyders vurdering om at det er nødvendig med en ressurs som har fordypning i flerkulturell pedagogikk, eller tilsvarende utdanning

der kulturforståelse og mangfold dekkes av utdanningen. De vurderer muligheten for å ansette en flyktningkonsulent for å ivareta undervisningen i emne 4a og 4b. Vi vil sterkt anbefale at de søker etter barnehagelærere med aktuell videreutdanning av samme grunn som for emne språk og flerspråklighet.

I tabell 2 kommer det fram at den pedagogisk ansvarlige har ansvar for valg av metode, pedagogisk tilnærming og tilrettelegging i utdanningen. Hun følger opp innleide timelærere for denne spesifikke utdanningen i nært samarbeid med kompetanserådgiverne, for å sikre at det pedagogiske opplegget følges. Veiledning av studentene på oppgaveskriving i henhold til AOF Norges retningslinjer for oppgaveskriving er også hennes ansvar. Hun deltar på halvårlige møter rundt det pedagogiske opplegget for alle våre fagskoleutdanninger og har ansvar for å følge opp utvikling og ev. endringer for denne spesifikke utdanningen og kvalitetssikre dette.

Konklusjon

Nei, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- justere kravene til formell utdanning i sin kravspesifikasjon
- ansette noen med barnehagefaglig kompetanse før de starter utdanningen ved studiested Skien/Larvik

Tilbyder bør

- gi de ansatte muligheter for kompetanseheving rettet mot fagfeltet språklig og kulturelt mangfold i barnehagen.
- prioritere ansettelse av barnehagefaglige undervisere for emnene 3 og 4

3.6.2 Praksisveiledere

(2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Vurdering

Kompetanse for eksterne praksisveiledere

I følge kravspesifikasjon for undervisningspersonell og mal for praksis stiller tilbyder følgende kompetansekrav:

Formell utdanning

- Ekstern praksisveileder skal enten ha gjennomført og bestått tilsvarende fagskoleutdanning eller ha en 3-årig helse-, omsorg-, oppvekst- eller sosialfaglig utdanning på bachelornivå.

Annet

- Det stilles krav til at eksterne praksisveiledere i Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen skal kjenne læringsutbyttebeskrivelsen for praksis for fagskolen.
- De skal kjenne vurderingskriteriene for praksis og ha kompetanse i å vurdere studentens innsats i praksis.

I mal for praksisavtale er kravspesifikasjon for ekstern praksisveileder avgrenset til å gjelde enten gjennomført og bestått tilsvarende fagskoleutdanning eller en 3-årig pedagogisk-, oppvekst- eller sosialfaglig utdanning på bachelornivå. Vi mener dette er en riktig avgrensning, altså at helse- og omsorgsutdanning utelukkes. Vi mener også at praksisveilederen må ha minst et års praksis fra arbeid i barnehage, som inkluderer arbeid med språklig og kulturelt mangfold.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- avgrense de formelle utdanningskravet til ekstern praksisveileder til å gjelde en 3-årig pedagogisk, oppvekst- eller sosialfaglig utdanning på bachelornivå
- stille krav om minst et års praksis fra arbeid i barnehage, som inkluderer arbeid med språklig og kulturelt mangfold

3.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering

Forholdstallet mellom undervisningspersonalet og studenter er 1:20 og gjelder for alle studiestedene. Dersom det blir tatt opp flere enn 20 studenter, vil det bli supplert med ekstra lærerressurser. Dette sikrer en god lærertetthet ved studiet.

Studiested Oslo

Den totale årsverksinnsatsen kommer ikke tydelig fram i oversikten, da den ene kompetanserådgiveren og de timelønnede stillingene på denne utdanningen ikke er angitt i %. Fagansvarlig er ansatt i 100 % stilling (med ansvar for til sammen tre fagskoleutdanninger), de to kompetanserådgiverne er fast ansatte, den ene i 20 % stilling på denne utdanningen (og til sammen 100 % ansatt hos tilbyder) og den andre i 80 % stilling. Dette framstår som en stabil stab for utdanningen. De har kun to ansatte som er lønnet på timesbasis. Tilbyder har lagt ved en plan for ansettelse av kvalifisert personale til denne utdanningen. Det kommer ikke fram hvilke studiesteder planen for ansettelser gjelder for. Hvis planen gjelder for studiested Oslo og de får ansatt kvalifisert personale i disse stillingene, anser vi at undervisningspersonalet som passe stort og stabilt med tanke på gjennomføre utdanningen.

Studiested Skien/Larvik

Den totale årsverksinnsatsen kommer ikke tydelig fram i oversikten, da den fagansvarlige og den ene kompetanserådgiveren på denne utdanningen ikke er angitt i %. Den pedagogisk ansvarlige har 20 % stilling på denne utdanningen og skal også undervise på emne 1. Kompetanserådgiver på dette studiestedet er fast ansatt i 80 % stilling hos tilbyder. (Begge disse er også kompetanserådgiverne ved studiested Oslo).

Undervisningspersonalet er ansatt i 20 eller 30 % stillinger. Tre av dem har førskolelærerutdanning, med ulike videreutdanning; enten PAPS 1 og 2 eller veiledning og pedagogisk utviklingsarbeid i barnehagen. Alle har lang arbeidserfaring fra barnehage, både som pedagogisk leder og styrer. Alle har praksis som inkluderer arbeid med flerspråklige barn.

Tilbyder har også en oversikt over gjesteforelesere/vikarer, som inkluderer to pedagogiske ledere med lang praksis og videreutdanning innen veiledning og spesialpedagogikk, en lærer/musikkpedagog/ rektor ved barneskole/barnehage og en jurist med undervisningsbakgrunn fra HiT og ved AOF.

Det er en styrke ved studiested Skien/Larvik at de fleste lærerne har barnehagefaglig kompetanse og praksis fra barnehager med flerspråklige barn og foreldre. Vi anser det også som en styrke at flere av lærerne arbeider ved flere av studiestedene. Dette styrker lærernes erfaring med studiet og gjør at de kan trekke veksler på det de opplever i de ulike klassene de underviser i. Tilbyder vektlegger i søknaden at de ivaretar behovet for mulige vikarer i og med at både fagansvarlig, pedagogisk ansvarlig og flere av lærerne underviser ved alle studiestedene. De vil de kunne være fleksible og fungere som vikarer for hverandre. Vi er enig i dette og mener at dette styrker stabiliteten ved alle tre studiestedene.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må klargjøre om planen for ansettelser gjelder for studiested Oslo.

Tilbyder bør søke å ansette lærere med bakgrunn som barnehagelærer med videreutdanning/fordypning innen flerspråklig arbeid i barnehagen jfr. punkt 3.6.1.

3.6.4 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.
--

Vurdering

Studiested Oslo

I følge Tabell 2 og 3 fra tilbyder har den pedagogiske og faglig ansvarlige førskolelærerutdanning og master i pedagogikk. Dette vurderes som tilstrekkelig formell faglig kompetanse. Han har ansvaret for kvalitetssikring og tilrettelegging i utdanningen, både valg av pensumlitteratur og oppfølging av undervisere og studenter. Han deltar på halvårlege møter om det pedagogiske opplegget for alle AOF Norges fagskoleutdanninger i barn og oppvekstfagene og har ansvar for å følge opp utvikling og eventuelle endringer for denne spesifikke utdanningen og kvalitetssikre dette. Det pedagogiske opplegget utvikles i samarbeid med kompetanserådgivere og avdelingsleder ved AOF Norge. Dette skjer også i dialog med veiledere, studenter og andre ressurspersoner i utdanningen.

I følge Tabell 3 for studiested Oslo er han tilsatt 100 % hos tilbyder. Han ~~har~~ er fagansvarlig for to fagskoleutdanninger, nemlig Barn med spesielle behov og Arbeid med språk, flerspråklighet og flerspråklig kompetanse. Det påpekes i tabellen at tilbyder vil leie inn ekstra ressurser dersom antall aktive utdanninger overstiger det fagansvarlig har kapasitet til å ivareta.

Faglig ansvarlig har også ansvar for årlige samarbeidsmøter med samarbeidspartnerne i henhold til inngåtte samarbeidsavtaler. Faglig innhold, litteratur og læringsutbytte for fagskoleutdanningene gjennomgås for å sikre at innhold, litteratur og læringsutbytte i utdanningene til enhver tid er relevant og oppdatert i henhold til utviklingen i yrkesfeltet, og i tråd med yrkesfeltets kompetansebehov. Faglig ansvarlig har ansvar for å oppdatere studieplanen i tråd med innspillene på samarbeidsmøtene. Faglig

ansvarlig har også ansvar for å informere eksterne undervisere og sensorer om det faglige innholdet og læringsutbytte for utdanningen. Samarbeidsmøter og informasjon til undervisere er lagt inn i kvalitetssikringssystemet.

Stuedsted Skien/Larvik

I følge Tabell 3 fra tilbyder er det samme person som er faglig ansvarlig for studiested Skien/Larvik som for studiested Oslo. Også på dette studiestedet er han den faglige ansvarlige for de to fagskoleutdanningene Barn med spesielle behov og Arbeid med språk, flerspråklig og flerspråklig kompetanse. Vi vurderer hans formelle faglige kompetanse som tilstrekkelig. Han fyller også det formelle kravet om å være ansatt hos tilbyder i 50 % stilling.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør vurdere den fagansvarliges kapasitet og muligheten for å leie inn ekstra ressurser med tanke på å ivareta alle fagskoleutdanningene vedkommende har ansvar for.

3.7 Eksamen og sensur (§ 3-6)

3.7.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Studiet har følgende eksamens- og vurderingsordninger:

- Emnevurdering for hvert av emnene i studiet. Vurderingen baseres på en skriftlig oppgave.
- Vurdering av praksis som oppsummeres i en midtveivurdering og en sluttvurdering med utgangspunkt i vurderingsskjema for praksis. I vurderingen skal det legges vekt på om studenten har oppnådd læringsutbytte for praksis. Praksisperioden vurderes til Bestått/Ikke bestått.
- En fordypningsoppgave som krever at studenten har gjennomført praksis med godkjent resultat.
  - I tillegg må studenten ha levert og bestått kravene i teoriemnene. Eksamen i fordypningsdelen består av et skriftlig arbeid (fordypningsoppgave) knyttet til praksis, etterfulgt av en muntlig høring. Fordypningsoppgaven vurderes etter skalaen A - F, med A som beste resultat og F som ikke bestått. Den muntlige eksamineringen tar utgangspunkt i fordypningsoppgaven og i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningen. Karakteren på skriftlig del av fordypningsoppgaven kan justeres en karakter opp eller ned. Besvarelsene sensureres av en ekstern og en intern sensor som også gjennomfører den muntlige eksamineringen.
- Vitnemål som omfatter de emner, med tilhørende tema, som inngår i utdanningen, gis som dokumentasjon for bestått og fullført fagskoleutdanning. Dersom studenten har tatt enkelte emner, eller ikke har fullført /bestått hele utdanningen, utstedes det emnebevis.

Vi vurderer eksamens- og vurderingsformene som vektet på en fornuftig måte. De framstår som tydelige og med en god kombinasjon av arbeid med/vurdering av en kombinasjon av teori og praksis. De framstår som egnede til å måle om læringsutbytte er oppnådd.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.7.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Tilbyder har følgende kompetansekrav til sensor:

- Relevant utdanning, minimum bachelorgrad, innen helse-, omsorg og sosialt arbeid (barnevernspedagog, førskolelærer, lærere med spesialpedagogisk utdanning, vernepleier, sykepleier, sosionom)
- Yrkeserfaring innen fagfeltet Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen
- Oppdatert kunnskap og kompetanse fra fagfeltet Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen

Det er en fordel at sensor har:

- Pedagogisk kompetanse
- Erfaring fra oppgavevurdering og karakterfastsetting

Kravene framstår som ryddige og i tråd med fagskoletilsynsforskriften. Kompetansekravene innebærer at sensorene må ha enten relevant utdanning eller yrkeserfaring innen feltet og dette sørger for at sensorene kan vurdere kandidatene på en tilfredsstillende måte.

Sensor ved studiested Skien/Larvik er vernepleier med master i spesialpedagogikk. Hun har arbeidserfaring som instituttleder ved sosialfag ved Høgskolen i Telemark, i tillegg til vurderingserfaring fra både HiT, AOF og Folkeuniversitetet. Hun har altså relevant utdanning, pedagogisk kompetanse og erfaring fra oppgavevurdering.

Det framkommer ikke av Tabell 1 om hun har yrkeserfaring og oppdatert kunnskap og kompetanse fra fagfeltet Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse, som er et av tilbyders kompetansekrav for sensor.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- sikre at sensor ved studiested Skien/Larvik har oppdatert kunnskap og kompetanse fra fagfeltet språklig og kulturelt mangfold i barnehagen
- rekruttere sensorer med barnehagefaglig kompetanse, inkludert kompetanse om arbeid med språklig og kulturelt mangfold til studiested Oslo

3.8 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering

Tilbyder planlegger tre studiesteder; Oslo, Skien og Larvik. Tilbyder har godt egnede lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Stuedsted Oslo:

AOF Norge studiested Oslo har meget egnede undervisningsrom og grupperom. De er utstyrt med trådløs internetforbindelse, smart Board, takmontert prosjektor, skrivere/ kopimaskin og nødvendig programvare. Det finnes klasesett med bærbare PCer. Studentene vil få opplæring og videre veiledning i studiets læringsplattform. I læringsplattformen vil faglærer legge ut timeplaner, semesteroversikt, fagstoff, arbeidsoppgaver og henvisninger til aktuelle lenker. Studiestedet har ikke eget bibliotek, men faglærere disponerer en del faglitteratur som studentene kan låne. Det er også satt av midler slik at faglærere kan bestille aktuelle tidsskrifter. AOF Norge studiested Oslo sin sentrale beliggenhet gir lett tilgang og adgang til flere større bibliotek. I og med at offentlige bibliotek ikke alltid har tilstrekkelig relevant litteratur, bør tilbyder inngå en utlånsavtale med for eksempel biblioteket/læringscenteret på Høgskolen i Oslo og Akershus eller andre relevante fagbibliotek. Studiestedsadministrasjonen holder til i de samme lokaler som undervisningslokalene. Studentene får tilbud om undervisning og individuell støtte i oppgaveskriving i Word.

Stuedsted Skien:

Her finnes meget egnede undervisningsrom, grupperom og sittegrupper. Et av undervisningsrommene er datarom med 12 datamaskiner. Det er også tilgang til flere datamaskiner i de åpne fellesrommene og på grupperommene. Alle undervisningsrommene er utstyrt med White Board tavle, Flippover, PC, projektor, CD spiller etc. Lokalene har trådløst nett og er tilrettelagt for bevegelseshemmede.

Stuedstedet har kort vei og god tilgang til bibliotekstjenester i både Porsgrunn og Skien, i tillegg fagbibliotekene ved Høgskolen i Telemark i Bø og på Notodden. Biblioteket i Porsgrunn, som det er inngått avtale med, kan være behjelpelig med utlån av faglitteratur direkte fra Høgskolen i Telemark. Studentene vil få informasjon om Norgeskortet, som gir dem tilgang til å bestille litteratur fra alle bibliotek i Norge, inkludert fagbibliotek. Uansett hvor i Telemark en student er bosatt kan hun/han dermed gå til sitt lokale bibliotek og bestille faglitteratur. Studentene kan også benytte Norgeskortet ved Høgskolen i Telemark sine bibliotek i både Porsgrunn, Bø og Notodden. Administrasjonen ved det enkelte studiested gir administrativ IKT-støtte til både studenter og undervisningspersonale. Studentene får opplæring og kan søke veiledning i bruk av læringsplattform. De får også tilbud om undervisning og individuell støtte i oppgaveskriving i Word.

Stuedsted Larvik:

Tilbyder leier undervisningslokaler ved Grand Hotell Farris, som tilbyr egnede undervisningslokaler med prosjektor og trådløst internet. Lokalene er tilrettelagt for bevegelseshemmede. De har også tilgjengelige lokaler i tilknytning til AOFs lokalkontor i Larvik, 10 minutters gange fra hotellet. Disse lokalene består av 1 undervisningsrom og 1-2 grupperom. Bygget har trådløst nettverk. AOF Telemark

og Vestfold har i tillegg bærbar datalab. Undervisningsrommene er utstyrt med vanlig undervisningsutstyr som White Board tavle, Flippover, DVD, projektor, CD spiller etc.

Det er bibliotek i Larvik og i de andre byene i Vestfold. Studentene får undervisning om kildesøk og Norgeskortet, som gjør det mulig å bestille faglitteratur fra studentenes lokale bibliotek eller fra biblioteket ved Høyskolen i Vestfold. Det gis opplæring i bruk av læringsplattformen, og ved behov tilbys det undervisning i oppgaveskriving i Word. Kompetanserådgiver ved kontoret i Skien følger jevnlig opp studentene og gir administrativ støtte. For øvrig er personalet ved AOF daglig tilgjengelig på telefon, e-post og læringsplattformen. Personalet ved Grand Hotell er til enhver tid tilgjengelig gjennom undervisningsdagene for teknisk IKT støtte for så vel undervisere som studenter.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør inngå en utlånsavtale med for eksempel biblioteket/læringscenteret på Høgskolen i Oslo og Akershus eller andre relevante fagbibliotek.

3.9 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent.

Tilbyder må

- sikre at de som realkompetansevurderes har praksis fra barnehage, og vurdere deres kompetanse opp mot fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget
- utbedre enkelte læringsutbyttebeskrivelser i praksisavtalene
- etablere en rutine som åpner opp for at studentene kan avholde praksis i en annen barnehage enn den de jobber i til daglig
- sikre at det er tilstrekkelig fagskolepoeng knyttet til de fagspesifikke emnene til at studentene kan oppnå læringsutbyttebeskrivelsene for studiet
- endre den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen i tråd med vurderingen i punkt 3.3 (§ 3-2)
- gå igjennom litteraturlistene og gjøre justeringer i tråd med vurderingen i punkt 3.4.2 (§§ 3-3 (2) og (3))
- generelt gjøre endringer i tråd med vurderingen i punkt 3.4.2 (§§ 3-3 (2) og (3))
- endre læringsutbyttebeskrivelsene for emnene i tråd med vurderingen i punkt 3.3
- gjøre endringer av læringsutbyttebeskrivelsene i praksis i tråd med våre vurderinger under punkt 3.3.1
- ansette noen med barnehagefaglig kompetanse før de starter utdanningen ved studiested Skien/Larvik
- avgrense de formelle utdanningskravet til ekstern praksisveileder til å gjelde en 3-årig pedagogisk, oppvekst- eller sosialfaglig utdanning på bachelornivå
- stille krav om minst et års praksis fra arbeid i barnehage, som inkluderer arbeid med språklig og kulturelt mangfold
- justere kravene til formell utdanning i sin kravspesifikasjon
- ansette noen med barnehagefaglig kompetanse før de starter utdanningen ved studiested Skien/Larvik

- avgrense de formelle utdanningskravet til ekstern praksisveileder til å gjelde en 3-årig pedagogisk, oppvekst- eller sosialfaglig utdanning på bachelornivå
- stille krav om minst et års praksis fra arbeid i barnehage, som inkluderer arbeid med språklig og kulturelt mangfold
- klargjøre om planen for ansettelse gjelder for studiested Oslo
- sikre at sensor ved studiested Skien/Larvik har oppdatert kunnskap og kompetanse fra fagfeltet språklig og kulturelt mangfold i barnehagen
- rekruttere sensorer med barnehagefaglig kompetanse, inkludert kompetanse om arbeid med språklig og kulturelt mangfold til studiested Oslo

Tilbyder bør

- vurdere å tilby noe veiledning i forbindelse med oppgaveskriving i emnene tre og fire
- gi de ansatte muligheter for kompetanseheving rettet mot fagfeltet språklig og kulturelt mangfold i barnehagen
- prioritere ansettelse av barnehagefaglige undervisere for emnene 3 og 4
- gi de ansatte muligheter for kompetanseheving rettet mot fagfeltet språklig og kulturelt mangfold i barnehagen
- prioritere ansettelse av barnehagefaglige undervisere for emnene 3 og 4
- søke å ansette lærere med bakgrunn som barnehagelærer med videreutdanning/fordypning innen flerspråklig arbeid i barnehagen jfr. punkt 3.6.1
- vurdere den fagansvarliges kapasitet og muligheten for å leie inn ekstra ressurser med tanke på å ivareta alle fagskoleutdanningene vedkommende har ansvar for
- inngå en utlånsavtale med for eksempel biblioteket/læringscenteret på Høgskolen i Oslo og Akershus eller andre relevante fagbibliotek

4 Tilsvarende

NOKUT mottok 4. august 2016 tilbakemelding fra søkeren, på de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport.

Under presenterer vi søkerens tilbakemelding på den sakkyndige vurderingen, samt de sakkyndiges tilleggsvurdering av de opprinnelig underkjente kravene.

4.1 Søkerens tilbakemelding

I forbindelse med søknadsrunden med frist 01.mars 2016 fremmet Studieforbundet AOF Norge søknad om godkjenning av fagskoletilbud innen Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen. Vi viser til deres sakkyndig rapport vedrørende søknad om godkjenning av fagskoleutdanning innen Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen. Studieforbundet AOF Norge takker NOKUT for grundige og gode tilbakemeldinger. Vi ser at de foreslåtte endringer er viktige og riktige og har i hovedsak endret vår dokumentasjon i tråd med deres anbefalinger.

NOKUTs utkast til tilsynsrapport påpeker forhold i søknaden om fagskoletilbudet, som korrigeres i dette tilsvaret i henhold til punkt 3.9 *Konklusjon etter sakkyndig vurdering*. Kulepunktene er fortløpende nummerert ut i fra kulepunktene i sakkyndiges rapport under punkt 3.9. Noen av punktene er slått sammen, der det er funnet mest hensiktsmessig. Oppdaterte vedlegg ligger i oversendt e-post. Hvis ønskelig kan også studieplan som sporer alle foretatte endringer ettersendes.

1. *Sikre at de som realkompetansevurderes har praksis fra barnehage, og vurderer deres kompetanse opp mot fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget.*

Etter komiteens anbefalinger er opptakskravet til studiet endret. Studieplanens punkt 3 er endret - det er lagt til at kandidatens yrkespraksis skal være minst ett år fra barnehage og at kandidaten realkompetansevurderes opp mot læreplanmål fra Utdanningsdirektoratet i Vg3 Barne- og ungdomsarbeiderfaget. Se for øvrig studieplan vedlagt.

2. *Utbedre enkelte læringsutbyttebeskrivelser i praksisavtalene.*

Studieforbundet AOF Norge har utbedret læringsutbyttebeskrivelsene i *Mal – praksisavtale* i henhold til komiteens anbefalinger. Ny mal for praksisavtale ligger vedlagt. Vi vil også justere de allerede inngåtte praksisavtalene før oppstart av fagskoleutdanningen.

3. *Etablere en rutine som åpner opp for at studentene kan avholde praksis i en annen barnehage enn den de jobber i til daglig.*

AOF Norge har intensjonsavtaler med ulike barnehager og barnehageseksjoner/enheter slik at det vil være mulig å tilby studentene å avholde praksis i annen barnehage. Vi vil forsøke å tilrettelegge for at kandidater kan bytte barnehage for å få «utenifra-blikket» slik komiteen hevder. Dette er skrevet inn i vedlagte studieplan.

4. Sikre at det er tilstrekkelig fagskolepoeng knyttet til de fagspesifikke emnene til at studentene kan oppnå læringsutbyttebeskrivelsene for studiet.

AOF Norge har endret fordelingen av fagskolepoengene slik at det nå er flere fagskolepoeng knyttet til de de fagspesifikke emnene 3 + 4 + 5 slik de sakkyndige påpeker i sin rapport (se oppdatert tabell vedlagte studieplan i punkt 4.1). Fordelingen mellom fagskolepoeng og antall timer pr emne samsvarer nå også bedre i forhold til de ulike emnenes læringsutbytter. Det er ikke gjort endringer på timefordelingen for øvrig.

5. Foreta endringer i studieplanen iht sakkyndig komitéens anbefalinger i følgende punkter:

- a. Endret den overordnende læringsutbyttebeskrivelsen i tråd med vurderingen i punkt 3.3 (§ 3-2)
- b. Gjennomgått litteraturlistene og gjort justeringer i tråd med vurderingen i punkt 3.4.2
- c. Gjort endringer i tråd med vurderingen i punkt 3.4.2
- d. Endret læringsutbyttebeskrivelsene for emnene i tråd med vurderingen i punkt 3.3
- e. Gjort endringer av læringsutbyttebeskrivelsene i praksis i tråd med vurderinger under punkt 3.3.1

AOF Norge har gjennomgått og foretatt endringer i punktene beskrevet over, og vedlagte studieplan gjenspeiler nå dette og skal være iht komiteens anbefalinger.

6. Ansette noen med barnehagefaglig kompetanse før de starter utdanningen ved studiested Skien/Larvik

Ved oppstart av fagskoleutdanningen(e) ved samtlige studiesteder det er søkt godkjenning vil AOF Norge sørge for at personalet samlet sett har den nødvendige barnehagefaglige kompetansen samt oppdatert kunnskap/kompetanse fra fagfeltet språklig og kulturelt mangfold i barnehagen som komiteen påpeker (jf 3.6.1). Dette gjelder også for sensorer ved utdanningen, jf. punkt 3.7.2

7. Avgrense de formelle utdanningskravene til ekstern praksisveileder til å gjelde en 3-årig pedagogisk, oppvekst- eller sosialfaglig utdanning på bachelornivå + Stille krav om minst et års praksis fra arbeid i barnehage, som inkluderer arbeid med språklig og kulturelt mangfold

Det formelle utdanningskravet samt kravet til praksis som inkluderer arbeid med språklig og kulturelt mangfold er endret i studieplanen iht komiteens anbefaling

8. Justere kravene til formell utdanning i kravspesifikasjon

Kravspesifikasjonen er endret, se vedlegg

9. Klargjøre om planen for ansettelser gjelder for studiested Oslo

Ansettelsesplanen gjelder i første omgang for studiested Oslo, men AOF Norge vil sørge for at samtlige studiesteder til enhver tid har kvalifisert personale iht fagskoleutdanningens emner og slik at studentenes læringsutbytte kan oppnås på en best mulig måte.

I tillegg til MÅ-punktene som vi har kommentert over, hadde sakkyndig komite også enkelte bør-punkter de mente at AOF Norge burde vurdere å gjøre noe med:

- *Veiledning oppgaveskriving emne 3 og 4*
  - AOF Norge vil sammen med de fagansvarlige og kompetanserådgiverne gjøre en vurdering av dette
- *Mulighet for kompetanseheving ansatte rettet mot fagfeltet*
  - Det vil fortløpende bli vurdert ulike tiltak for både ekstern og intern kompetanseheving. Innen AOF er det flere fagskoler som har godkjente fagskoleutdanninger innen oppvekstfag, og de fagansvarlige og veilederne i disse fagskolene vil ha felles samarbeidsmøter og egne fagsamlinger om det viser seg å være hensiktsmessig. De faglige samarbeidspartnerne våre og deres kompetanse vil også kunne trekkes inn i denne forbindelse.
- *Prioritere ansettelse barnehagefaglige undervisere emne 3 og 4*
  - Se punkt 6 over
- *Søke å ansette lærere med bakgrunn som barnehagelærer med videreutdanning/ordypning innen flerspråklig arbeid i barnehagen jfr. Punkt 3.6.1*
  - Se punkt 6 over
- *Vurdere den fagansvarliges kapasitet og mulighet for å leie inn ekstra ressurser med tanke på å ivareta alle fagskoleutdanningene vedkommende har ansvar for*
  - Fagansvarliges kapasitet vil til enhver tid vurderes iht til antall fagskoleutdanninger som igangsettes eller er i gang samtidig.
- *Inngå en utlånsavtale med for eksempel biblioteket/læringscenteret på Høgskolen i Oslo og Akershus eller annet relevant fagbibliotek.*
  - AOF Norge har vært i kontakt med flere bibliotek ved tidligere søknader også, men bibliotekene forstår ikke helt hensikten med å inngå avtale med AOF Norge som fagskoletilbyder. Våre studenter er derimot selvfølgelig velkomne som brukere både av samlingene, faglige tjenester og leseplasser. For å sikre studentene våre som best vi kan på dette området, vil AOF Norge også gi nye studenter informasjon om og tilrettelegge for at det kan benytte bibliotekstjenester som tilbys gjennom Nasjonalt Lånekort på www.lanekortet.no En stor del av landets bibliotek er tilknyttet denne ordningen, noe som vil ivareta også studenter som ikke nødvendigvis bor i Oslo. AOF Norge mener at våre studenter er godt ivaretatt på dette området selv om vi som tilbyder ikke har noen formell utlånsavtale.

4.2 Sakkyndig tilleggsvurdering

3.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning § 3-1

3.2.1 Opptak

Tilbyder har endret opptakskravet til studiet, slik at de som realkompetansevurderes har praksis fra barnehage, og at deres kompetanse vurderes opp mot fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget.

3.2.4 Praksisavtaler

Tilbyder har utbedret flere av læringsutbyttebeskrivelsene i praksisavtalene. Tilbyder har også etablert systemer som åpner opp for at studentene kan avholde praksis i en annen barnehage enn den de jobber i til daglig.

3.2.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

Tilbyder har sikret at det er tilstrekkelig fagskolepoeng knyttet til de fagspesifikke emnene til at studentene kan oppnå læringsutbyttebeskrivelsene for studiet.

3.3. Læringsutbytte § 3-2

3.3.1 Sakkyndiges vurdering

Tilbyder har endret læringsutbyttebeskrivelser i tråd med sakkyndiges vurderinger.

3.4 Utdanningens innhold og oppbygging § 3-3

3.4.2 Utdanningens innhold og emner

Tilbyder har endret læringsutbyttebeskrivelser for emnene, gått igjennom litteraturlistene og gjort justeringer i tråd med sakkyndiges vurderinger.

3.4.3 Studieplanen

Dette punktet hadde vi ingen kommentarer til i forrige runde. Vi vurderte kravet som oppfylt på en tilfredsstillende måte. Vi har en liten kommentar på en formulering på side 4, under punkt 2 Mål og læringsutbytte fra fagskoleutdanningen. I siste setning står det: *Det er et mål å legge til rette for at så mange barn og unge som mulig skal ha et kvalitativt godt barnehagetilbud.* Vi anbefaler at formuleringen *så mange barn som mulig* endres til *alle barn*.

3.5 Undervisningsformer og læringsaktiviteter § 3-4

3.5.1 Veiledning og oppfølging

Tilbyder vil, sammen med de fagansvarlige og kompetanserådgiverne, vurdere å tilby noe veiledning i forbindelse med oppgaveskriving i emnene tre og fire.

3.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

Tilbyder har gjort endringer av læringsutbyttebeskrivelser av praksis i tråd med sakkyndiges vurderinger.

3.6 Fagmiljøets tilknytning til utdanningen § 3-5

3.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

Tilbyder vil sørge for at personalet ved oppstart samlet sett har den nødvendige barnehagefaglige kompetansen, samt oppdatert kunnskap/kompetanse fra fagfeltet språklig og kulturelt mangfold i barnehagen. Dette gjelder også for sensorer ved utdanningen, jf. punkt 3.7.2.

Tilbyder vil fortløpende vurdere behovet for å gi de ansatte muligheter for kompetanseheving rettet mot fagfeltet språklig og kulturelt mangfold i barnehagen – i samarbeide med de andre fagskoleutdanningen AOF driver.

3.6.2 Praksisveiledere

Tilbyder har avgrenset de formelle utdanningskravet til ekstern praksisveileder til å gjelde en 3-årig pedagogisk, oppvekst- eller sosialfaglig utdanning på bachelornivå og samtidig stilt krav om minst et års praksis fra arbeid i barnehage, som inkluderer arbeid med språklig og kulturelt mangfold.

3.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

Tilbyder har klargjort at planen for ansettelser gjelder for studiested Oslo. Tilbyder vil sørge for at samtlige studiesteder til enhver tid har kvalifisert personale i hensyn til fagskoleutdanningens emner, for å sikre at studentenes læringsutbytte kan oppnås på en best mulig måte.

3.6.4 Faglig ansvarlig

Tilbyder vil til enhver tid vurdere den fagansvarliges kapasitet i hensyn til antall fagskoleutdanninger som igangsettes eller er i gang samtidig.

3.7 Eksamen og sensur § 3-6

3.7.2 Sensorenes kompetanse

Dette punktet er ivaretatt under punkt 3.6.1.

3.8 Infrastruktur § 3-7

Tilbyder har rutiner for å informere studentene om muligheten til å benytte Nasjonalt Lånekort, som gir tilgang til læringscenteret på Høgskolen i Oslo og Akershus og andre relevante fagbibliotek.

Ja, kravet er oppfylt på en meget tilfredsstillende måte.

4.3 Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Dette er en meget god søknad med tanke på å tilby utdanningen *Arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen*. Vi anser de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanningen som godt ivaretatt, både når det gjelder tilbyders samarbeid med yrkesfeltet, opptak, praksisavtaler, beregning av fagskolepoeng og arbeidsmengde. Tilbyder sikrer både et barnehagefaglige og et fagspesifikt fokus rettet mot språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen.

Vi vil særlig trekke fram læringsutbyttebeskrivelsene som meget gode. Vi mener de bidrar til å sikre kvaliteten i utdannings innhold og emner. Litteraturvalget er også godt tilpasset studiet.

Utdanningens navn er dekkende for studiet. Kravene til studieplanen er oppfylt på en meget tilfredsstillende måte. Den har en språklig form som kommuniserer meget godt med den aktuelle målgruppen. Det samme gjelder studiets undervisningsformer og læringsaktiviteter, inkludert veiledning og oppfølging.

Fagmiljøets tilknytning til utdanningen er godt ivaretatt ved undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse, inkludert fagansvarlige og praksisveiledere.

Eksamens- og vurderingsordningene og infrastrukturen til tilbyders studiesteder oppfyller også kravene på en tilfredsstillende måte.

Utdanningen anbefales godkjent. Tilbudet holder særlig høy kvalitet.

5 Vedtak

NOKUT anser de faglige kravene for godkjenning av *arbeid med språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen*, 60 fagskolepoeng stedbasert undervisning, ved NOKUT som oppfylt. NOKUT godkjenner derfor utdanningen.

Vedtaket gjelder utdanningen som er beskrevet i søknaden av 4. mars 2016 og i tilsynsrapporten.

Vedtaket gjelder for følgende studiesteder:

- Oslo
- Skien
- Larvik

Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om fagskoleutdanning § 2
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-1 (1)

6 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- søknad datert 4. mars 2016, NOKUTs saksnummer 16/00314-1
- tilsvar datert 4. august 2016, NOKUTs saksnummer 16/00314-8

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søknaden oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3. Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

Målfrid Bleka, rådgiver, NAFO

Målfrid Bleka er rådgiver på Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO). Hennes arbeidsoppgaver retter seg mot ivaretagelse av flerkulturelle perspektiver og inkluderende læringsfelleskap i barnehagen og utvikling av flerspråklige barnehageressurser på nettsiden *Tema Morsmål*. Hun er utdannet førskolelærer med fordypning i Migrasjonspedagogikk, Flerkulturelt arbeid i barnehage og skole, i tillegg til Master i barnehagepedagogikk. Bleka er medforfatter av boka *Se mangfold* og *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold*. Hun har også skrevet flere artikler innenfor samme tematikk. Hun har flere års erfaring som pedagogisk leder og styrer i barnehage, bl.a. i en barnehage for nyankomne flykningers barn.

Tina Søyland, pedagog

Tina Søyland er utdannet pedagog fra Peter Sabroe seminariet i Aarhus, supervisor fra Kempler instituttet og har studert pedagogisk antropologi ved Aarhus universitet. Hun har flere års arbeidserfaring som pedagog i ulike tverrkulturelle sammenhenger i skole, SFO og barnehage, blant annet som primærpedagog for to klasser med multi-etnisk sammensetning ved Frydenlund skole i Aarhus, og sist som pedagogisk leder i Gransbakken barnehage i Oslo, en barnehage med 100 barn i alderen 0–6 år beliggende i et område med stor grad av flerkulturelle barn. I barnehagen var over 50 ulike språk representert. Søyland har også vært konsulent i Syddjurs kommune der hun jobbet med pedagogikk, planlegging og undervisning av barn med fonologiske vanskeligheter. Her var hun også ansvarlig for utvikling, planlegging, gjennomføring og evaluering av prosjektet «Pædagogiske Relationer». Søyland har også deltatt i relevante kurs for fagområdet, blant annet TRAS kurs i kartlegging av barns språkkompetanser.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken. Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og har ingen merknader.